

23_03_010

**Er Tjekkosllovakias
lidelser forgjeves?**

**Sabotøren
i Famagusta**

**Frankrike —
fra analyse til aksjon**

**Ullsokker
til 700 millioner**

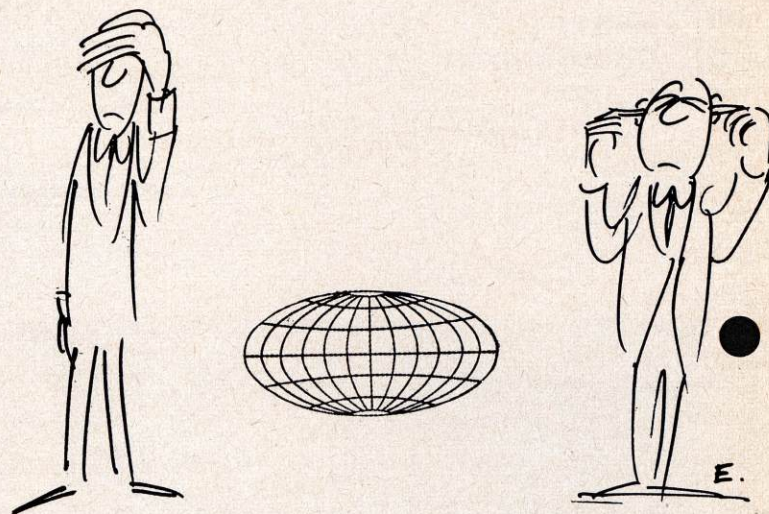
ny verden

NR. **11** NOVEMBER 1968

Tidsskrift for Moralsk Opprustning

Ikke å vite

Ikke å være orientert kan være et moralsk spørsmål. Vi har ikke lov til å si «Jeg var i god tro», fordi vi ikke er informert og vet hva som skjer omkring oss. Kristen moral måles på den virkning den har på andre mennesker, ikke på hvor velmenende den er. Ofte vet vi ikke, fordi vi ikke ønsker å engasjere oss i handlinger eller mangel på handlinger i vår nærmeste omkrets.

Enda værre er det at millioner av kristne i den vestlige verden ikke vet hva deres livsform koster millioner av mennesker på andre kontinenter. Det kan f. eks. gjelde vår handelspolitikk i forhold til råvareprisene. Fattige mennesker i usle kår sliter seg til blods for å selge oss råvarer som vi betaler minimalt for. Vi øker vår velstand og beskytter oss mot informasjon og viten som kan virke forstyrrende på vårt tilvante livsmønster.

Disse tanker og meninger kom til uttrykk ved en rundebordskonferanse mellom norske teologer. De er verd å fremheve. Man ønsker ikke å være informert fordi man ikke ønsker å ta ansvar.

Absolutt ærlighet er mere enn å betale sin skatt og ikke å ha hemmeligheter for sin kone. Det betyr også å se seg selv i relasjon til verden som den virkelig er. Å være informert kan være et moralsk spørsmål.

Skuespilleren, regissøren og forfatteren Peter Lotar fra Tsjekkoslovakia har vunnet en rekke priser for sine dramatiske verk. Hans mest kjente, «Menneskets bilde», ble i 1960 utmerket med den sveitsiske dramatikerpris og med Gerhard-Hauptmann-prisen i Berlin. Skuespillet «Presidentens død», som Lotar fikk den sveitsiske Schillerstiftelsens pris for, ble oppført i tysk og sveitsisk fjernsyn, og spilles nå i en rekke land. Det følgende er utdrag av en tale han nylig holdt i Caux, MRA's sentrum i Sveits.

I 1939 måtte jeg flykte fra min hjemby Praha, da den ble okkupert for første gang i dette århundre. Flukten var nødvendig, for jeg er den eneste av min familie som overlevet denne tiden. Jeg fikk anledning til å arbeide videre som skuespiller og regissør her i Sveits, og her begynte jeg også å skrive. Men disse årene tenkte jeg ikke på stort annet enn å vende tilbake til mitt hjemland.

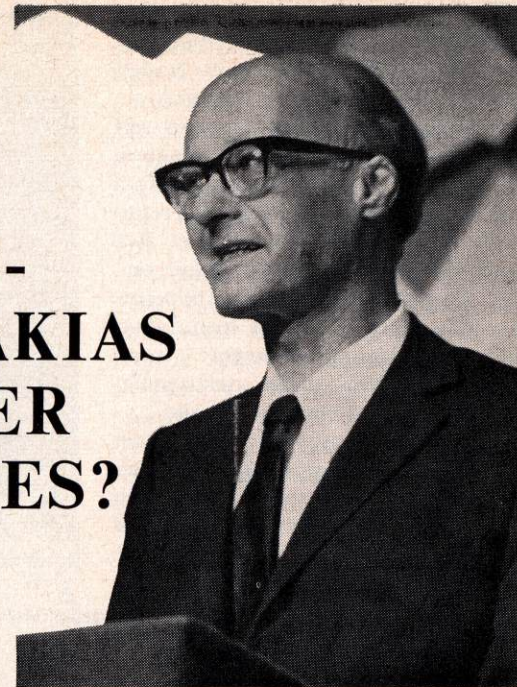
● Faktisk reiste jeg etter krigen, i 1945, med drosje tvers gjennom det kaotiske Tyskland tilbake til Praha. Men der opplevet jeg et sjokk. Hvor før jøder med gul stjerne på brystet ble forfulgt, ble nå tyskere med hvitt armbind forfulgt: De var jaget vilt. Og inn i konsentrasjonsleirene hvor jødene pleide å sitte, kom nå tyskerne. Det var den nakne hevn som hersket. I stedet for tyske tanks var det nå sovjetiske i gatene, og kort etter, i 1948, falt jernteppet. Det så ut som om jeg hadde mistet mitt hjem for annen gang og for alltid. Samtidig brøt hele min helse sammen. Jeg mistet motet fullstendig og så ingen mening med livet lenger.

I dyp nød kom jeg den gang til Caux. Her fikk mitt liv igjen mening, fordi jeg oppdaget Gud. Gud, som hadde søkt i mange år, men ikke kunne finne. Han var for meg alltid noe helt ubestemt, noe jeg ikke kunne få tak i. Her lærte jeg at Gud blir en realitet når man lytter til ham og adlyder ham.

Jeg var heldig nok til å finne to store læremestre i disse årene. Den ene av dem har tilsynelatende ikke noe med Caux å gjøre, men er likevel dypt beslektet med idéene fra Caux. Det var Albert Schweitzer. Av ham lærte jeg hva det i praksis betyr å leve Jesu ord om at den som gir opp sitt liv skal finne det. Den annen store lærer møtte jeg her i Caux, og det var

PETER LOTAR:

ER TSJEKKO- SLOVAKIAS LIDELSER FORGJEVES?

Peter Howard. Av ham lærte jeg først og fremst å finne veien til meg selv, og å forstå at en kunstners forfølgelse, at suksess, ikke er noe livsmål. Jeg besluttet meg til å forsøke å gi mitt yrke en ny ånd og målsetting.

I verdenshistoriens drama ligger mange akter bak oss. Vi må kjenne og forstå dem. Bare slik kan det lykkes oss å skrive nye, som ikke er preget av blod og tårer, men av erkjennelse.

Andsmakt og våpenmakt

Det fascinerende ved «vårværet i Praha» var at forfatterne, filosofene, dikterne og studentene gikk i spissen, og at folket helt og fullt fulgte dem. Her var det ingen slagsmål eller provokasjoner, det var en oppstand ene og alene med åndens våpen. Den rystet et tilsynelatende overmektig politiregime som hadde en stormakt bak seg. Den tvang frem et regjeringsskifte, og resulterte i en dyptgående humanisering av hele det offentlige liv. Det alene er et enestående fenomen.

I den religiøse sfære finnes det omstridte begrep «utvelgelse». I en videre betydning kan man si at hvert folk er utvalgt til noe, at det har sitt helt bestemte partitur å spille i folkenes store orkester. Det lille tsjekkiske folk i Europas hjerte har fått i oppgave å demonstrere åndens kraft i den evige kampen med den fysiske makt. Dette temaet går igjen som et hovedelement gjennom hele Tsjekkoslovakias historie.

Hva gjør vi med friheten?

Vi i vesten befinner oss i større fare enn vi vil innrømme. Den hensynsløse materialisme som folkene i øst påtvinges, har også makt over oss. Den er sågar enda farligere, fordi den er sprunget ut av oss selv.

Også vi må avlegge regnskap. Hvordan bruker vi vår frihet? Hva har skjedd med fremskrittets og menneskeverdens idealer, som er det jordsmonn som friheten er vokset av? Er penger og nytelse virkelig livets eneste mening? Og hvorfor er det da allikevel trøstesløst og tomt? Vi har ikke noe tilfredsstillende svar å gi ungdommen på alt dette. Det er som om vi ikke lenger har noe organ som sier oss forskjellen på godt og ondt, på meningsfylt og meningsløst.

Ungdommen i Tsjekkoslovakia lytter fascinert til andsmaktens stemme, som ber dem om å overvinne en materialisme som er dem påtvunget med vold. Hos oss i vest ser ungdommen snart ingen annen utvei enn å slå voldsomt og planløst om seg for å forsvare seg mot en materialistisk nihilisme som truer med å kvele sjel og sinn.

Ungdommen vet enda ikke hvordan det skal uttrykkes, men både i øst og vest føler den det samme: Det menneske som fornektet sin sjel er et forkrøblet, fattigslig og nedverdige vesen.

Forts. side 14

Spyros Stephou er fra Kypros. Han tilhører den greske folkegruppen, som utgjør 70 prosent av landets befolkning. De øvrige er tyrkere.

I mange år har Spyros Stephou vært tjenestemann i havnebyen Famagusta på øst-siden av øya. Men han ble født og vokste opp i landsbyen Pretori høyt oppe i Trodosfjellene, et sted med vinranker og grønne enger omgitt av granskog og steile klippeformasjoner. Det var i hans hjemtrakter EOKA hadde sitt sentrum – motstandsbevegelsen under selvstendighetskampen mot engelskmennene.

Det er 700 landsbyer på øya, og det som skjer der bestemmer fremdeles i stor grad landets utvikling. Men byene trekker landsbefolkningen til seg. Spyros Stephou var en av de mange som flyttet tidlig til byen. Der ble han engasjert i motstandskampen fra begynnelsen i 1954, og var med like til slutten i 1959.

Ved siden av sin stilling i tollvesenet, var han i den tiden leder for EOKA-sabotørene i havna i Famagusta. De var en gruppe på fem. En av hans medarbeidere var hans hustru Maroulla, som pleide å bringe ham bomber; hun smuglet dem forbi vekten ved inngangen til havna, gjemt i sykkelvesken eller i klærne.

SABOTØREN I FAMAGUSTA

En dag gjemte Spyros seg i lastrommet til et britisk fartøy, stilte inn tenningen på bomben og dro ut sikringen. Plutselig hørte han skritt fra en britisk patrulje. Han huket seg ned ved siden av bomben og lyttet til den iherdige tikkingen, mens han talte sekundene. Patruljen passerte, stanset og fortsatte. Spyros kom unna noen sekunder før bomben eksploderte.

General Grivas, EOKA-bevegelsens leder, ønsket ham til lykke med det mot han viste, men han fikk også varselbrev som truet med døden hvis han ikke sluttet med det han holdt på med ved siden av sabotasjevirksheten.

Spyros Stephou var nemlig kjent som Famagustas største spiller. Han satte seg i gjeld til oppover ørene, og hver fredag, når han hadde fått sin lønn, sto kreditorene utenfor døren og ventet for å få mest mulig ut av

ham. Resten av pengene forsvant raskt samme kveld i et fortvilet forsøk på å vinne tilbake det som var tapt. I ni år fortsatte dette.

Av sikkerhetshensyn ga general Grivas streng ordre om at EOKA-menn skulle slutte med all virksomhet som kunne sette deres arbeid i fare. Men stikk imot advarslene fortsatte Stephou å spille. De to væpnede EOKA-menn som kom med det tredje varselbrevet, fant ham ved spillebordet. De truet med å skyte ham. «Gi meg 5 minutter så jeg kan spille ferdig,» sa han – og klarte seg nok engang, ved å love å slutte å spille.

Da kyriotene hadde nådd sitt mål og fått sin selvstendighet, vendte mange tusen tilbake til sitt arbeid og sine landsbyer. Mange savnet spenningen og kampånden fra revolusjonstiden og ble nervøse og utilfredse. De drakk mer, de spilte mer. Stephou var en av

dem. Misunnelse splittet de tidligere kampfellene. For få av dem gikk inn for å bygge opp landet igjen etter tidligere års kaos.

En dag møtte Spyros noen kyprister som inviterte ham til en konferanse i Caux i Sveits. Han reiste dit, som han selv sa, «for turens skyld».

For kort tid siden fortalte han en samling mennesker hva som hendte ham i Caux for åtte år siden. Dette er hans egne ord:

«Jeg kom dit og fikk høre folk som snakket om absolutte moralnormer. Det hørtes svært bra ut, men det var ingenting for meg. Hvis de ville ha verden annerledes, var de nødt til å begynne med å forandre engelskmennene. De var det største problemet i verden. Jeg hadde kjempet i flere år for mitt lands frihet, og nå var jeg kommet hit for å hvile og for å drikke

så mye god sveitsisk vin som jeg kunne få tak i.»

Men Spyros skaffet seg i alle fall en liten notisblokk, og under et besøk på en restaurant i nærheten begynte han så smått å minnes saker og ting i hans liv som han visste ikke stemte med hans prinsipper. «Først skrev jeg halve boken full med ting som hadde med absolutt ærlighet å gjøre – eller absolutt uærlighet rettere sagt. Så begynte jeg å tenke på absolutt renhet, og snart var den andre halvdel av boka skrevet full. Om noen fikk se det som sto der, kunne to ting skje, det visste jeg: For det første kunne jeg havne i fengsel for ting jeg hadde stjålet i tjenesten. For det andre risikerte jeg at min kone skulle ta ut skilsmisse hvis hun fikk vite hva jeg hadde gjort bak hennes rygg. Så jeg forlot Caux uten å gjøre noe med alt dette. Og fremdeles mente jeg engelskmennene var det store problemet i verden. Men på flyet kom jeg til å tenke på min lønne. Jeg hadde tatt med førti pund på reisen, og jeg hadde brukt alt sammen på sveitsisk vin uten å tenke på å kjøpe med en eneste gave til henne. Jeg tenkte også på mine venner, som jeg risikerte livet sammen med utallige ganger under frihetskampen. Så snart kampen var over, ble vi splittet i fem ulike partier. Vi sloss om de jobbene som var blitt ledige, da engelskmennene dro sin veg.

Så da jeg forlot flyet i Nicosia, var jeg fast bestemt på at mange ting måtte bli annerledes hvis vi ville beholde friheten. Min frue våget ikke tro meg. Men jeg sluttet å spille og drikke. Jeg fortalte henne hva jeg hadde gjort bak hennes rygg og ba henne tilgi meg. Til min store forbause visste hun alt sammen. Jeg gikk til min sjef i havna og gjorde rede for hva jeg hadde stjålet. Og sa at det sto meg fritt å tilkalle politiet hvis han ønsket det. 'Hva du har gjort er ikke noe uvanlig i havna,' sa han. 'Det er hva du sier og gjør nå som er uvanlig. Hvis du fortsetter langs denne linjen, kan du bli den mest betrodde tjenestemannen her.'»

Sammen med sin hustru tok Stephou siden opp kampen for å forene grekere og tyrkere til en nasjon. De tok i bruk skuespill og filmer for å spre sine idéer og erfaringer til alle deler av øya. De fikk mange med seg fra begge befolkningsgrupper. Spyros Stephou har vist disse filmene i hundre

landsbyer og byer med gresk, tyrkisk eller blandet befolkning.

Landet har gått gjennom mange kriser siden det. Men en offisiell vurdering av dette arbeidet ble gitt av et medlem av regjeringen nylig: «Når det ikke kom til blodsutgyldelse i store deler av landet under vår siste konflikt, så var det takket være disse filmene.»

Øverstkommanderende for FN-troppene i Kypros, den indiske general Thimaja, sa da han i 1963 fikk høre hvordan konflikter var blitt løst i Stephous by Famagusta: «Hvis det som blir gjort i Famagusta kunne praktiseres over hele landet, ville det være løsningen for Kypros.» Det som hadde skjedd var at Stephou, så snart

urolighetene blusset opp igjen, hadde tatt kontakt med sjefen for sitt distrikt, en tyrker som han var blitt kjent med i forbindelse med fremvisningene av Moralsk Opprøstnings filmer. De ble enige om å konferere så snart det oppsto en konflikt, slik at den kunne løses før hele Famagusta ble involvert.

Kampen for landets enighet fortsetter. Spyros Stephou fortsetter den også, etter det prinsipp som en av Kypros' ledere formulerte for noen år siden: «Av Kypros hører ikke 70 prosent til grekerne og 30 prosent til tyrkerne. Det er ikke en gang 50-50. Kypros hører 100 prosent til grekerne og 100 prosent til tyrkerne.»

F. H. W.

PERSPEKTIV PÅ HVERDAGEN

«Det å ha vært ansatt i lang tid er idag ikke en fordel, men en belastning. Jeg har vært i firmaet i 30 år, men nå blir jeg ikke regnet med lenger. Det er bare ungdommen som skal fram.»

En 55 år gammel mann sitter fremfor meg og øser ut sin fortvilelse. Det er adskillige år igjen til han når pensjonsalderen. Han kjenner jobben sin, men rasjonaliseringen har fart hårdt fram i bedriften. Nye krefter med moderne utdannelse overtar ledelsen etter hvert. Visselig får de eldre fortsette ved bedriften, men de blir mer og mer utfrosset. Og de kjenner seg usikre for fremtiden.

«Ens byrd, inntekt og sosiale stilling skal ikke lenger være en målestokk,» sa den svenske statsråd Palme nylig i et innlegg om skolepolitikken målsetting. Vi er kommet et langt stykke på vei med å fjerne sosiale skranker og gi like muligheter til så mange som mulig. Men hvorfor skal nye skranker få ødelegge virkningen av det vi har oppnådd?

Ung og effektiv er dagens ideal. Men har vi et velferdssamfunn om det ikke er plass til alle aldre? I dag traff jeg en mann som nærmer seg de

nitti, klar i hodet, åpen for andre mennesker. Han fortalte at han hadde et overskudd av krefter og energi, og nå reiser rundt og forteller om sine erfaringer og minner på møter og sammenkomster. Dessuten har han i mange år stelt hjemmet og sin syke kone på 83 år.

Hvert menneske, enten det er ni eller nitti, trenger å føle at det er behov for det, at det har en oppgave. Jeg tror at mange blir gamle alt for tidlig, og grunnen er at man, som 55-åringen, ikke føler at man blir regnet med lenger. Har vi råd til å la den veldige kapital som finnes i de eldres erfaring og kunnskap, bli liggende ubrukt? Og deres perspektiv på livet er altfor dyrebart til at vi kan greie oss uten det.

Jeg lengter etter et samfunn hvor alle blir regnet med og der ens egenkapler ikke vurderes etter fødselsåret. Der alle får sin andel av omsorg, hennsyn, popularitet, rettigheter og ansvar. Undervisningsministeren kan, med det apparatet han har til sin disposisjon, propagandere for dette samfunnsidealet. Og hver enkelt av oss kan spre en slik ånd og innstilling i hverdagen.

Kum, Stockholm

Skapte Gud drabantbyene?

Harvey Cox: *
«The Secular City»
Macmillan, New York, 1967

Time Magazine kaller Harvey Cox en av Amerikas «mest radikale og respekterte unge kristne tenkere». «The Secular City» som vel må beskrives som en slags populær-teologisk utredning, er med et opplag på over en kvart million blitt en sensasjon og en best-seller på den andre siden av Atlanterhavet.

Som fullstendig legmann på teologiens område er det risikabelt å gi seg i kast med en skarpslepen teolog. Men i spesialistens tidsalder er det viktig at også legmannen hever sin røst. Cox hevder at urbaniseringen, menneskenes sammentrengning i storbyen, har skapt en ny historisk situasjon. Vi står midt i en revolusjonerende forandring av like gjennomgripende karakter som overgangen fra «stammesamfunnet» til «småbysamfunnet». Vi er på vei til det neste stadium, det teknologiske storby-samfunnet, teknopolis.

Cox synes å ha en nesten magisk tro på denne nye samfunnsformens forandrende virkning på menneskene. Finnes det her et visst slektskap med marxismens kullsviertro på at forandrede eiendomsforhold også vil forandre mennesket? Midt i sekulariseringen sitter en igjen med et spørsmål om ikke Cox selv på dette punkt er blitt offer for overtro.

Det pragmatiske menneske

Det moderne sekulariserte menneske har ifølge Cox visse karakteristika. Det er først og fremst pragmatiker. John Kennedy nevnes som en viktig eksponent for et slikt livs-

syn. Pragmatikeren tar for seg et problem av gangen. Han nærmer seg sannheten, ikke ved å se den som en del av et metafysisk hele, men ved å anvende dens forskjellige elementer på rent menneskelige problemer.

Cox går i rette med teologen Tillich, som hevder at mennesket søker en mening med livet. Den slags tenkning er en levning fra en forgangen tid. Nåtidens menneske er interessert i nyttebetonte løsninger. De religiøse spørsmål er rykket ut i periferien. Cox gir marxistene delvis rett når han hevder at eksistensialismen er «et symptom på borgerlig dekadanse».

En-etasjes verden

«The Secular City» ble skrevet i 1965, 3 år før studentopprøret begynte for alvor. Når Cox hevder at menneskene er mest opptatt av pragmatiske spørsmål, lyder det i dag som en livsfjern betraktning fra en mann som ikke har loddet dybdene i sin egen samtid. Når han dertil samtykkende siterer Amos Wilders ord om at vi lever i en «en-etasjes verden», sitter en igjen med et inntrykk av at Cox's bungalow mangler både kjeller og loft. Selvsagt tror Cox på Gud, på nåden og på det transcendentale, men de horisontale forbindelseslinjer synes ham viktigere. «Gud vil at mennesket skal være interessert i sitt medmenneske, og ikke i Ham,» skriver han.

Vi synes å stå overfor en slags mo-

derne kulturoptimisme. Er Cox realistisk om de destruktive kreftene i mennesket selv, og om den åndsmakt som skal til for å bringe en forandring? Nylig så norske fjernsynsseere noen filmopptak fra Hitlers storhetstid i 30-årene. Det er nesten utrolig at et kulturfolk som det tyske kunne falle for et slikt primitivt avgudsdyrkeri. Brune skjorter, trampende jernheler, «Sieg Heil», hevet arm, skingrende fanatiske stemmer, trommevirvler. Dypest sett må grunnen ha vært at ytterst få har hatt et eget indre kompass å styre etter. Bare få har stått i et forpliktende forhold til Gud eller samvittigheten. Det er liten grunn til å tro at situasjonen idag, og i andre land, er anderledes. Cox's bok kommer neppe til å gi et fastere holdpunkt.

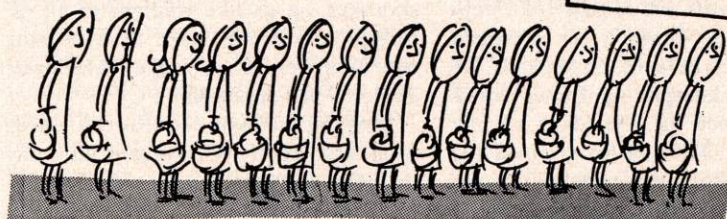
Sex og ansvar

Dette blir enda klarere når han begir seg inn på seksualetikkens område. Cox beklager i høye toner at Amerikans, klassers og folkegruppers frigjøring og medbestemmelsesrett. En oppnår ikke resultater ved fraternisering mellom de forskjellige grupper, men ved å trene folk til å bekjempe urettferdighet hvor den finnes.

Men hvilken medisin foreskriver så Cox? Først og fremst at kommersialiseringen av sex må opphøre, og det vil vel de fleste være enige i. Svaret på sex-kultusen, sier han, ligger ikke så meget i en forbedring av den enkeltes moral, som i en forandring av de strukturer som fremmer den. En lystbetonet tolkning ligger nær: Fortsett å leve som du vil, andre er mer ansvarlige for tingenes tilstand enn du.

En norm som sier at før-ekteskapslige forbindelser er synd er Cox imot. Hva som er rett og galt må vurderes ut fra hvert pars situasjon, og i lyse følgende målsetning: Begge parter åndelige vekst og modenhet.

**SNABBKÖP
SUPERMARKET**

En kan ikke nekte at Cox har en høy forventning når det gjelder det enkelte menneskes idealisme og vurderingsevne på det seksuelle område.

Men hva med virkeligheten? Det er kulturoptimisten som igjen stikker hodet frem.

Oppbrudd

Interessant blir Cox når han hevder at bevegelse, oppbrudd, må være en del av kristendommens vesen. Det urbaniserte menneske er alltid «on the move», i bevegelse, i heiser, biler, fly, undergrunnsbaner, fra et sted til et annet. Bevegelse betyr forandring, og er de reaksjonære krefters værste fiende. Nøkkelen til permanent revolusjon er permanent forvandling, skriver Cox. Teologien må finne ut «where the action is», hvor Gud har skapt en åpning, og så gå på offensiven med et tilpasset budskap og en realistisk strategi. Åpningen finner Cox i kampen for sosial rettferdighet, for frihet, klassers og folkegruppers frigjøring og medbestemmelsesrett. En oppnår ikke resultater ved fraternisering mellom de forskjellige grupper, men ved å trene folk til å bekjempe urettferdighet hvor den finnes.

Menneskets sekularisering

Cox hevder at den kontinuerlige sekulariseringsprosess er Guds hensikt med historien. Som eksempler nevner han skapelseshistorien som vi møter den i Bibelen. Skapelsen skilte naturen fra Gud, og mennesket fra naturen. Den gir uttrykk for en virkelighetsoppfatning som bryter magiens makt, som slutter å se det overnaturlige i det naturlige.

Et nyere eksempel finner han i Vest-Europas sekularisering. Kristenheten blir idag ikke lenger akseptert som et selvfølgelig grunnlag for Vestens liv. Cox fordømmer den sammenblanding av europeisk kultur og kristendom som går under navnet kristenheten. Det var før slik at å være en kristen simpelthen betydde at en var født innen kristenhetens grenser. Som den franske kardinal Souhard sa: «Frankrike er et land fullt av dømte hedninger.»

I dag er det å være en kristen mer et spørsmål om et bevisst valg, og dette er et fremskritt. Det bidrar også til å gjøre ende på en vestlig mono-

Forts. side 14

GLIMT FRA NORDISK INNSATS I ASIA

I et vintermørkt Stockholm, hvor den første snø-sørpen dekket markene og gjorde gatene farlige, fikk vi noen ord med pol. mag. Gunnar Wieselgren og hans frue Inga før de satte kursen mot varmere trakter: De to representerer Sverige og Norden ved en aksjon for Moralsk Opprustning i Sør-øst-Asia i månedene fremover.

En rekke av Ceylons ledere har bedt inderen Rajmohan Gandhi og hans medarbeidere komme til landet i november, og aksjonen åpner med en indisk/ceylonesisk fremførelse av musikalen «Asia, Arise!» i Colombo.

— Hva er formålet med reisen?

— I vår tid glemmer vi lett at det opprinnelig var slike kvaliteter som ansvarsfølelse og uselvishet som bygde opp våre land til det de er nå, sier Gunnar Wieselgren. Men vi er faktisk blitt bedt om å «eksportere» nettopp den ånden til de landene vi skal besøke. Vi har fått høre at det er hva man trenger mer enn noe. Vår reise er et ledd i en stadig voksende innsats i Asia og fremfor alt i India fra de skandinaviske land.

— Da jeg var i Asia første gang, i 1952, møtte jeg mennesker som var meget bitre over hva Vesten har gjort i tidligere tider, skyter fru Wieselgren inn. Jeg husker at jeg tenkte ved meg selv: her nytter det ikke å si «jeg er svensk, så det har ikke jeg noe med!» Det er bare å akseptere byrden av det gale som er gjort, og bygge noe nytt, basert på nye motiver.

Disse landene er preget av alvorlige oppløsningstendenser og økende usikkerhet, og det haster med å gi et svar.

— Hvilken konkret innsats gjøres ellers fra Skandinavia?

— Er De klar over at Norden har gitt over 1/2 mill. kroner til Moralsk Opprustnings virksomhet bare i India det siste året? Og det pågår en stor innsamling forat man innen årets utgang kan sende ytterligere 150 000

kroner, med sikte på fullførelsen av et konferansesentrum i Panchgani nær Bombay. Det som hittil er gitt representerer virkelige offer og viser bredten av engasjementet.

Mange gir faste bidrag av sin lønn, barn og voksne har arrangert basarer, kunststifter m.m., den finske kunstneren Lennart Segerstråle ga hele fortjenesten av flere måneders arbeid på Island, en dansk seilerentusiast satset det dyrebareste han hadde, nemlig seilbåten, en person ga sin farsarv, en dame solgte en akvarell malt av hennes slektning Le Corbusier, mange har ønsket seg bidrag til India som fødselsdagsgave, osv.

Et dusin skandinaver har besøkt Asia i løpet av dette året, for å yte sitt. De representerer forskjellige yrker; industri og fagbevegelse, jordbruk, leger, lærere og studenter. De har spesielt tatt kontakt med mennesker i tre nøkkelområder i India: bøndene, de kasteløse og de som er engasjert i spørsmålet om selvstyre i forskjellige stater. På alle disse områder har det ledet til konkrete forandringer i mennesker som også har begynt å påvirke de ytre forholdene. Det er for langt her å fortelle hva som er gjort for disse gruppene, men jeg tror at betydningen av den personlige innsatsen fra Skandinavia og av de penger som er investert knapt kan overvurderes. Vi selv reiser ut for å fortsette dette arbeidet, og vi håper at disse initiativene fra enkeltpersoner skal åpne veien for et engasjement fra våre lands side gjennom offisielle kanaler.

— Hvordan klarer dere utgiftene for deres egen reise?

— Venner har bidratt til billettene, tre måneders opphold og til utrustning. En ung svenske som er reist før oss til Ceylon, får sin billett finansiert på samme måte.

Eva Riise Hanssen

* Professor i teologi ved Harvard Universitetet i USA.

Diskusjonens bølger går høye i Paris, i barer og studentrom, fabrikker og kontorer. De franske ordene bruser forbi utrente nordiske ører som et fossefall. Det er begivenhetene i mai og juni som diskuteres. To ord kjenner man snart igjen: «participation» og «dialogue».

Dersom diagnose kunne helbrede sykdommer, ville Frankrikes sykdom forlenget vært helbredet. Bokhandlene er fulle av bøker og tidsskrifter som analyserer revolusjonen i mai og juni. Minst femti bøker er skrevet om dette emne, mange med helt motstridende oppfatninger om hva som faktisk skjedde og hva som nå bør gjøres. Men en del fakta er klare. Franske lønninger har sakkett etter lønningene i Tyskland og en del andre land. Med alle sosiale fordeler iberegnet lå franske arbeidernes gjennomsnittslønn i mai på 3,41 D-Mark i timen mot 4,89 D-Mark i Tyskland. Grenelle-avtalen i juni garanterte en lønnsøkning på 12-15 prosent. Men denne er delvis blitt oppspist av den voldsomme inflasjonen. Gjennom arbeidskonflikter er 750 mill. arbeidstimer gått tapt hittil i 1968, det tilsvarer 2,4 prosent av årsproduksjonen. For tiden regner man med 500 000 arbeidsløse, men en av regjeringens eksperter sa til meg at dette tallet kanskje går opp til 1 million i løpet av de nærmeste måneder.

I Frankrike gir eksamen artium adgang til universitetet og høyskoler uten spesiell opptagelsesprøve. Frankrike har derfor nesten like mange førsteårsstudenter som England og Vest-Tyskland tilsammen. Lokalene er utilstrekkelige, og utskillingen skjer i løpet av de første par årene ved universitetet. Forholdsvis mange studenter faller da bort.

Populær politiker

Undervisningsminister Edgar Faure er plutselig blitt en av Frankrikes mest populære menn. I løpet av to måneder har han oppnådd noe som Frankrike har ventet på i desennier: en reform av den høyere undervisning. Faure hadde sikkert ikke kunnet fått igjen sine forslag så fort, hvis ikke så mange av Frankrikes politikere hadde vært redde for at mai-urolighetene skulle gjenta seg i oktober. Reformen utgår fra to grunnprinsipper: «participation» og «autonomie». Det første betyr at studentene får en ganske stor andel i undervisningens utforming. «Autonomie» refererer til universitetets selvstendighet i forhold til staten. I praksis betyr dette en vidtgående desentralisering. Reformen gikk igjen med 441 stemmer mot 0 i nasjo-

I franske aviser kan man lese protest-appeller: «Ingen universitetsreform uten en global samfunnsomveltning.»

Diskusjon i Latinerkvarteret

Forleden kveld var jeg med på en av de utallige nattlige studentdiskusjonene i Latinerkvarteret. Det var ikke så lett å følge det som ble sagt når rommet raskt ble fylt av røk og en uopphørlig strøm av veltalenhet fra den globale revolusjonens talsmenn. Man lyttet til dem med blandete følelser. Man ga dem sin sympati for at de har skaket Frankrike til erkennelse av at studentene og arbeiderne på mange hold lever og arbeider under meget vanskelige forhold. På den annen side var det beklemmende å merke hvordan de – og mange andre franskmenn med dem – nå er blitt så

Om Odeonteatret var ett av Paris' revolusjonssentra i mai og juni, så holder Theatre des Arts i Montmartre nå på å bli sentrum for en slik revolusjon som de to studentene etterlyste. Der går Moralsk Opprustnings franske skuespill «Pitié pour Clémentine» og den europeiske revyen «Il est permis de se pencher au dehors» (Det er tillatt å lene seg ut av vinduet) kveld etter kveld. Og der planlegger franske arbeidsgivere, studenter og arbeidere hvordan Frankrike kan «lene seg ut» og gjøre den innsats i verden som svarer til dette lands tradisjoner og bestemmelse.

Le Figaro skriver om «Pitié pour Clémentine»: «Et meget sympatisk stykke. Med usvikelig godt humør, med livlig koreografi og med en elskverdig-sarkastisk dialog gir denne

BROR JONZON: FRANKRIKE – fra

analyse til aksjon

nalforsamlingen: de 33 kommunistene og 6 gaullister stemte ikke.

Men mange av studentlederne er lite fornøyd, det samme gjelder de militante arbeiderne. Den nå så kjente vise-presidenten for den franske studentunionen UNEF, Jacques Sauvageot, er en bestemt motstander av Faures reformer. Det dreier seg egentlig ikke så meget om misnøye med det ene eller det andre reformforslaget. Snarere gjelder det en prinsipiell motvilje mot reformer som tar sikte på å forbedre det bestående samfunn istedet for å vende opp-ned på det.

engasjert i de indre franske problemene at de synes å glemme at det venter en verden utenfor Frankrike, der sult og nød til og med kan få slummen i Paris' forsteder til å se ut som den rene idyll. Om dette er tilfellet med de arbeidere og studentledere som gjør krav på å være revolusjonære, så gjelder det ennå mer den franske borgerligheten som nå begynner å slå seg til ro i håpet om at Grenelleavtalen og universitetsreformen har trukket brodden på de franske revolusjonære.

Det begynte nå å bli sent i rommet i Latinerkvarteret. En og annen var duppet av. Men de våknet plutselig til liv da to utenlandske studenter, en tysk og en vietnamesisk – tok til orde. De hadde den frekkhet å betvile om den revolusjon som var blitt diskutert hele kvelden går langt nok. De etterlyste en revolusjon så omfattende at den er for alle mennesker overalt, og så dyptgående at den helbreder dekadanse, hat og profittbegær både i kapitalismen og kommunismen. Det var som om noen plutselig hadde åpnet vinduet og sluppet frisk luft inn i det røkfylte rommet. De to studentene innbød de andre til å fortsette diskusjonen neste kveld i Theatre des Arts.

musikalske komedien uttrykk for de men ofte glemte sannheter om verdens dårskap og om hvordan den kan helbredes.»

Paris' største kveldsavis, France-Soir skriver: «Her finns en tro og en overbevisning som strømmer over rampelyset: publikum er oppfrisket når det forlater teatret.»

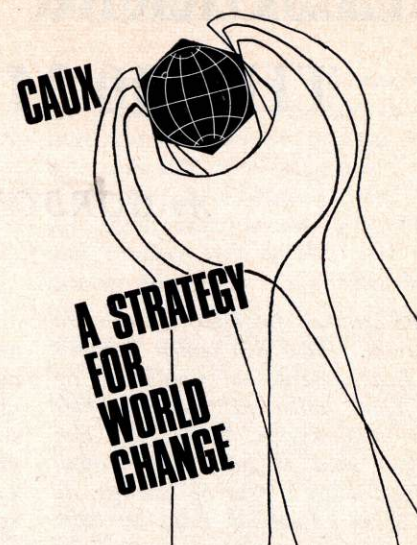
Like bra som Brecht

Forleden kveld kom noen østeuropeiske diplomater til teatret. Deres første reaksjon var: «Dette er jo like bra som Brecht.» De traff studenter fra Norden og mange andre land. De

hørte om hvordan franske og europeiske industrifolk og arbeidere møtes til felles planlegging i forbindelse med fremførelsen av skuespillet. Ett av deres mål var f. eks. å få ordnet med faste råvarepriser for U-landenes produkter, og dessuten planlegge en «Participation» som når langt utenfor fabrikkportene eller forelesningssalene. Den omfatter Europas andel i å løse Asias og Afrikas problemer. Gjestene var fascinert. Deres siste spørsmål var: «Bygger deres revolusjon på marxismen?» Svaret kom fra en student – med et glimt i øyet: «Jeg tror som historiestudent at Marx med liv og sjel ville ha gått inn for denne ver-

densrevolusjonen hvis han hadde levet idag!»

Det franske toget er kommet igang, om enn langsomt. En del passasjerer har oppdaget at det ikke er forbudt, men at det til og med anbefales, å «pencher au dehors» – lene seg ut av vinduet. De lener seg ut og finner «un monde est là qui nous attend» – en verden er der og venter på oss, for å sitere en av sangene i revyen. Kommer franskmannen til å synke ned i sin bekvemme lenestol, eller vil han engasjere seg i oppgaven som venter der utenfor? Frankrikes, og kanskje Europas fremtid kan avhenge av svaret på det spørsmålet.

JULEKONFERANSE I CAUX

Blant de spørsmål som tas opp på neste konferanse i Caux, Sveits, som varer fra den 21. desember 1968 til den 5. januar 1969, er:

- ★ Er en revolusjon i mennesket nøkkelen til fremtiden?
- ★ Hvordan kan ledere gjenvinne den alminnelige manns tillit?
- ★ Hvordan kan skillene overvinnes i samfunn hvor flere raser lever side om side?
- ★ Løsninger på overflodssamfunnets problemer.
- ★ Industrien og den moderne verdens behov.

Over 5000 mennesker har i år tatt del i Moralsk Opprustnings konferanser i Caux. De som ønsker å delta i julekonferansen kan skrive til: Moral Re-Armament, 1824 Caux, Sveits.

ULLSOKKER TIL 700 MILLIONER?

Av GORDON WISE

Denne artikkels forfatter kommer fra Australia. Under den annen verdenskrig tjenestegjorde han som flyver og fløy blant annet på speidingsstokker langs norskekysten. Senere har han arbeidet med Moralsk Opprustning som journalist i Asia og Europa, de siste årene i England. Hans far ledet arbeiderpartiet i Vest-Australia og var også statsminister i delstaten.

Gordon Wise var nylig på et besøk i Sverige og Ny Verden har bedt ham om å skrive sine inntrykk fra dette oppholdet og hva han mener Norden kan gjøre for verden.

Etter et besøk i Sverige, sitter en igjen med et imponerende inntrykk av en uovertruffen levestandard, omfattende sosialtrygd og en fornuftig tilnærming mellom partene i industrien.

Imidlertid uttrykte en rekke svenske forretningsmenn bekymring for at landet kunne komme til å «prise» seg ut av verdensmarkedet. Sveriges høye lønnsnivå krever et betydelig produktivt oppsving dersom landet skal kunne beholde sin konkurranseevne i utlandet.

En produksjonssjef uttalte at inn-til-ganske nylig var utenlandske kunder rede til å betale ekstra for svensk kvalitet. Imidlertid ser man nå at andre land kommer opp på samme kvalitetsnivå. Med lavere lønn og levestandard kan de også fremby varene rimeligere. Andre skandinaviske land vil stå overfor en liknende utfordring.

Ved en industrikonferanse i Gøteborg hørte jeg salgsdirektøren i Volvo uttale at i bilindustrien lå arbeidskostnadene i Sverige 65 prosent høyere enn i Storbritannia og ca. 30 prosent over Fellesmarkeds-landene. Økonomidirektøren i Svenska Kullager Fabriken hevdet at Fellesmarkeds-landenes lønninger gjennomsnittlig utgjør ca. 70 prosent av de svenske og at svensk industri derfor må være 30 prosent mer effektiv for å kunne konkurrere.

Samtidig spør Arne Geijer, formannen i den svenske Landsorganisasjonen, at de neste lønnsforhandlingene til våren vil bli vanskeligere enn noensinne. Det er nemlig en ting å dele en «kake» som vokser, noe annet når kaken ikke blir større. Den gjensidige egeninteresse, som hittil har fått svenske fagforenings- og arbeidsgiverrepresentanter til å bli ved forhandlingsbordet, vil kanskje vise seg ikke å være sterk nok sement i fremtiden.

Alle høyt industrialiserte eksporterende land i Europa vil før eller senere stå overfor det svenske problem: Hvordan beholde en høy levestandard uten å la eksportprisene overstige konkurranseivået?

Naturligvis må svaret finnes i et globalt perspektiv. Som en fremragende internasjonal leder har uttalt: «Fattigdom hvorsomhelst er en trussel mot velstand overalt.»

India er et eksempel. En økning i levestandarden og derfor i kjøpekraften hos 520 millioner mennesker, ville bety et nytt kjempemarked for Europa. India burde få hjelp til å betale sin import, og de europeiske land kunne gi den hjelpen. En måte å hjelpe på ville være å få i stand flere internasjonale handelsavtaler på linje med juteavtalen mellom India, Pakistan og den europeiske juteindustrien. Slike avtaler stabiliserer prisene for råvareproduktene slik at disse ikke blir offer for et fluktuerende marked.

Europa kan hjelpe India – og seg selv – også på en annen måte, nemlig ved det arbeid som utføres i India av menn fra europeisk industri. Arbeidere fra Storbritannia, Frankrike og Sverige har allerede kunnet spille en betydelig rolle. På invitasjon fra Rajmohan Gandhi møtte disse menn kolleger i indiske fagforeninger og fremstående menn i administrasjon og regjering.

De tok sikte på å hjelpe de mennesker de møtte til å finne frem til en felles målsetning, noe som er nødven-

dig om India skal komme videre. I havnen i Calcutta kan arbeiderne velge mellom syv fagforeninger. De europeiske arbeiderne spurte hva som var deres indiske kollegers største behov. De fikk et uventet svar. «Å komme frem til et felles mål,» sa lederen for det største havnearbeiderforbundet.

I et annet tilfelle var disse europeerne med på å løse en bitter arbeidstvist som hadde vart i lengere tid. Tatt i betraktning de rike erfaringer skandinaviske land har når det gjelder samarbeid og arbeidsforlik er det god grunn til å utvide en slik form for hjelp.

Dersom dette gigantiske indiske demokrati kan stabiliseres og vitaliseres, ville det kunne bli en makt på like linje med Kina. Fra industrilandenes synspunkt, ville det kinesiske marked være enormt. Som en talsmann for den australske ullindustri lengselsfullt sa: «Bare tenk Dem det markedet vi ville ha dersom 700 millioner kinesere kunne overtale til å gå med ullsokker!» Det ville være ideologiske og økonomiske vansker som måtte overkommes. Industrielandene måtte finne frem til en radikal nymotivering som gjør dem mer opptatt av hvordan man øker velferden for hele verdens befolkning enn av hvordan man gjør seg selv rikere. Løser man det første spørsmålet vil umiddelbart brikkene i det siste spørsmålet falle på plass.

Jernmalmen fra Kiruna truet?

Uten en slik målsetning, kan Sverige snart komme i vanskeligheter. Ennå har ikke salget av jernmalm fra Kiruna blitt influert av de nesten grenseløse malmforekomster i Australia. Imidlertid er det allerede mulig, med nye spesialbygde, hurtiggående malmskip, å innføre anriket australsk jernmalm til Europa rimeligere enn å kjøpe den fra de europeiske malmleier. Denne konkurrenten kan kanskje stoppes av beskyttende tiltak fra forskjellige regjeringer. Men med den stadig økende liberalisering vil dette ikke bli av permanent varighet.

Jeg vil gjerne se Skandinavia sette et eksempel overfor Australia og Japan ved å utvikle et internasjonalt samarbeid som kunne skape en anstendig levestandard for hele Asia. Dette kunne påbegynnes øyeblikkelig gjennom fullførelsen av det asiatiske

AFORISMER

Av JOHN SØDERLUND

Demokratiet er den mest høyverdige av alle menneskelige samlivsformer og krever derfor den mest høyverdige av alle mennesketyper.

Påta deg ansvaret ved å lede i et demokrati. Drevet av din egen samvittighet må du gi mer til samfunnet enn noen diktator kan kreve av deg.

Et demokratisk menneske er et givende menneske.

Vi ledes av fornuften. Fornuften ledes av følelsene og følelsene kan bli vår herre eller beherskes av vår samvittighet.

Kjennskap til hverandre kan lede til vennskap for hverandre. Vennskapets naturlige uttrykksform er ansvaret for hverandre. Å ta ansvar for hverandre betyr å ha omsorg for hverandre.

Feilen med menneskeheten idag er at det finnes hav av teknikk, elver og

bekker av intelligens, men bare noen få dråper av omsorg.

Demokratiets adelsmerke er respekten og omsorgen for det enkelte menneske.

Kampen for det som er rett er hel og udelelig.

Det krever hverdagsarbeide å komme fra virkeligheten til visjonen.

Den åndelige og moralske virkelighet er like konkret som den tekniske og økonomiske.

Hvis det er sant at det er fornuften som styrer verden idag, da vil jeg være ufornuftig!

Hvem Gud gir et embede gir Han også forstand. Men er det så sikkert at Gud har gitt oss vårt embede?

Embedsmannen handler under embedsmannens ansvar. Det demokratiske menneske står ansvarlig overfor sin samvittighet.

En sovende samvittighet vil aldri bygge et demokrati.

John Caulfield

John Caulfeild hadde en lidenskap: å gjennomsyre kulturlivet med en sentralt kristen opplevelse. Han var en av dem som kom til Norden med Frank Buchman i 1934. *Tidens Tegn* skrev den gang: «En håndfull utlendinger, som hverken kan språket vårt eller kjenner våre seder og skikker, kommer til dette landet... To måneder senere er hele landets mentalitet blitt annerledes.» Han kjempet for at vi skulle virkeliggjøre visjonen «Sverige – folkeforsoneren», som bl. a. ble uttrykt i skriftet «Vänd Strömmen», der han var ansvarlig for det kunstneriske utstyret. Han elsket Frankrike og hadde en viktig andel i det nye, praktiske samarbeidet som ble innledet i 1947 mellom franske arbeidere og arbeidsgivere.

John Caulfeild hadde en skapende fantasi, og nye idéer bar frukt i praktisk handling. Lederskursene i Caux de to siste somrene, «For moderne mennesker i en ny tid», var hans tanke, og han var ildsjelen som ledet dem. Hans faste personlighet og den inspirerte måten han ledet samtaler og diskusjoner på, løftet dem over både tilfeldige og dypere motsetninger. Man skimtet konturene av en ny kultur, der verdens nasjoner arbeidet hånd i hånd mot et felles mål.

John Caulfeild døde under en fototur i fjellene i Sveits der hans varme hjerte plutselig opphørte å slå.

Sven Frænki

treningssenter i Panchgani og ved å finansiere øvrige MRA-prosjekter på Ceylon og andre steder.

Jeg hørte nylig George Brown, nestformann i Det britiske arbeiderparti, understreke dette da han talte på den årlige konferansen i Blackpool i England. Han sa at fordi alle har det så umåtelig meget bedre er mindre opptatt av materielle spørsmål enn man er tilbøyelig til å tro. I et slikt samfunn interesserer folk seg mer for ting som foregår utenfor deres nærmeste lille krets. Man kan ikke vinne en kamp ved hele tiden å forsøke å gi et pund mer enn i forrige uke.

George Brown ble møtt med bifall da han sa: «Akkurat som det er vår sak – alltid har vært vår sak – å høyne levestandarden i vårt eget land, ikke for hva vi selv kunne få ut av det, men fordi det i øyeblikket var riktig, er det nå blitt vår sak å høyne levestandarden i u-landene. Ikke p. g. a. de

fordeler vi selv måtte få, men fordi det er vår plikt og oppgave.»

Dette kunne gjerne vært sagt om hele Vest-Europa.

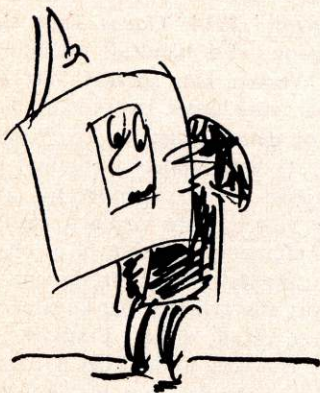
Lainette

STRIKKEVARER FOR MENN

Lainette Trikotasjefabrikk

Valløy - Tønsberg

klippet

SEXFRIIT ÅR I INDIA

Indias minister for familieplanlegning, Sripati Chandrasekhar, foreslo på søndag at alle ektefeller i landet skal avstå fra seksuelt samliv i ett år.

«Antibaby-året» skulle falle sammen med hundreårsminnet over Mahatma Gandhis fødsel neste år. Gandhi selv sluttet med seksuell omgang ved 37-års alderen.

— Dette er den billigste og sikreste metoden for familieplanlegning, men kanskje også den vanskeligste, sa ministeren.

Dagens Nyheter,
side 1, 21/10 1968.

ROP PÅ REVOLUSJON I DAG! JEG har en følelse av at det er en tendens til å skyve hensynet til mennesket selv inn i fremtiden og ensidig tale om en strukturendring som veien til rettferdighet. Det er nødvendig å ta opp spørsmålet om mennesket selv.

— Da blir individualetikk løsenet?

Menneskets etiske forpliktelse er sosial, derfor kan ikke individualetikk og sosialetikk løsrives fra hverandre.

— De snakker om revolusjon i mennesket. Hvordan skal det gå til?

Hvordan mennesket selv skal forandres er det store uløste spørsmål i marxistisk revolusjonsfilosofi. Jeg er overbevist om at det finnes en

dynamisk kraft tilgjengelig for oss mennesker i Gud.

— Hvor skal vi da stille oss til de unge radikale som selv innenfor kirken roper på revolusjon?

Når det ropes på revolusjon skal vi rope «mer revolusjon». Hvis vi har bare revolusjon mot urettferdige samfunnssystemer og ikke også mot menneskets grunninnstilling til sin neste og verden, er det en for liten revolusjon og den vil kanskje i fremtiden bli kalt reaksjonær.

Det er sagt at ingen er mere reaksjonær enn den som vil forandre verden uten å forandre seg selv.

Intervju med kallskap. Inge Mannsåker i «Tuntreet», organ for studentsamfunnet ved Norges Landbrukshøgskole.

UNGDOMMEN AV IDAG SØKER lidenskapelig etter sannhet, alvor og ekte virkelighet... og dens uro er uttrykk for et opprør mot det konvensjonelle hykleri som ofte gjenomsyret gårdsdagens samfunn.

Pave Paul VI i en av sine ukentlige audienser.

AMERIKA MÅ GJENOPPDAGE SITT sanne ideologiske grunnlag. Det springer ut av landets kristne arv og er dets eneste fyldestgjørende svar i kampen mot materialismen og alle andre former for «ismer». Men Amerika hater ikke materialismen. Sett at Amerika ødelegger seg selv gjennom de samme krefter som det fordømmer i andre. Kampen om ideologiene var den steinhårde virkelighet i både det gamle og nye testamente. Idag er det så mange mennesker som, istedenfor å gi folk den steinhårde virkelighet, heller vil gi dem sukker — og gir dermed ingen helbredelse til materialismen. Moralsk Opprustning går først og fremst løs på grunnproblemet — den erkjenner at synd eksisterer. Synden er sykdommen. Jesus Kristus er helbredelsen. Resultatet er et under.

Kampen for Amerika er kampen for Amerikas sinn. Et folks tenkning ligger i ruiner før landet ligger i ruiner. Og Amerikas tenkning ligger i ruiner. Med mindre Amerika gjenviner sin rette ideologi er det bare

kaos som venter oss. Folk blir forvirret ved at det fremstilles som om spørsmålet gjelder at en skal høre til på venstre eller høyre fløy. Men den ene ting vi virkelig trenger er å bli ledet av Guds Hellige Ånd. Det er den kraft vi burde studere. Da vil vi finne et klart lys som viser vei ut av forvirringen. Vi må lære å kunne leve etter en tro som skaper den rette revolusjon.

Den Hellige Ånd vil lære oss hvordan vi skal tenke og leve og skaffe oss et brukbart grunnlag for vår innsats i nasjonenes tjeneste.

Fra «Bygg Verden Ny»,
taler av Frank N. D. Buchman.

ATOMBOMBEN I HENDENE PÅ EN Francis av Assisi vil være mindre farlig enn en revolver i hendene på en morder. Det som gjør bomben farlig er ikke sprengkraften inne i den, men mennesket som vil bruke den. Derfor er det det moderne menneske som må fødes på ny.

Biskop Fulton Sheen.

EN IDEOLOGI ER DEN STRØM AV tro og overbevisning som stadig fyller hjerte, tanke og vilje med kraft til ny handling og innsats.

Idag står to ideologier mot hverandre: en ideologi med en grunnfast tro på Gud, og en ideologi med en grunnfast tro på ingen Gud.

En ideologi kan skapes av intellektet alene, som hos Hegel, Feuerbach, Marx og Lenin. Eller den kan bli utformet ved en inspirasjon fra Gud. Mennesker som lar seg lede av en ideologi, blir altså enten redskaper for noe som mennesker laget: en intellektuell ideologi, som ikke bunner i noe større enn mennesket selv, eller de blir redskaper i Guds hender.

Mennesker som ikke vet hva de lever for, som ikke har et ideologisk perspektiv, vil — uten at de selv er klar over det — bli brukt av dem som har en ideologi.

Kampen står om menneskene. Spørsmålet er om vi vil skape en verden etter Guds vilje, eller utvikle den bare etter vår egen.

Max Bladeck, tysk gruvearbeider
i boken «All verden venter».

kort nytt

Happy Deathday

Filmingen av Peter Howards skuespill «Happy DEATHDAY» ble som planlagt ferdig i slutten av oktober, takket være usedvanlig gode værforhold. Neste fase skjer i laboratoriet, hvor Tom Oliver og regissøren Henry Cass skal klippe og sette filmen sammen. Tom Oliver gjorde klippearbeidet på filmen «Kanonene på Navarone» og har ellers en rekke filmer bak seg, bl. a. for TV.

Komponisten Brian Easdale, som vant en Oscar for musikken til ballettfilmen «De røde skoene», skriver og arrangerer musikken til «HAPPY DEATHDAY».

Under et møte i Westminster Teater ble det opplyst at det er samlet inn 560 000 kroner til filmen fra hele verden. Det arbeides med å samle inn ytterligere 230 000 kroner, som neste fase av produksjonen koster.

Norske studenter

En rekke studenter ved universitetet har invitert Pierre Spoerri, Sveits, til å holde et av sine foredrag i Oslo. Emnet er, «Utover opprør til en permanent revolusjon». Spoerri er blant de sveitsere som bærer ansvaret for Moralsk Opprustnings konferansesenter, Caux, Sveits.

Sosial revolusjon i landsbyene

Fire britiske bønder reiser om kort tid til India for å ta del i «den sosiale revolusjon» som er begynt i landsbyene i staten Maharashtra. Indiske bønder, som besøkte Panchgani-sentret, har lansert en femårsplan som skal øke matproduksjonen i deres distrikter. I Panchgani fant de nye motiver og lærte å samarbeide gjennom at gamle feider og fiendskap ble løst.

Jordbrukere fra Storbritannia, Australia, Canada, Sveits og Skandinavia har til nå vært i Panchgani og møtt de indiske bønderne.

Gavmild skotte

David Hume fra Glasgow, har vunnet £750 (13 000 kroner) i en «Finn ballen»-konkurranse som en skotsk avis arrangerer. Den gavmilde skotten har gitt hele beløpet til den kampanjen som Rajmohan Gandhi i disse dager gjennomfører i sørøst-Asia.

Strategi for å forandre verden

Dette er titelen på en bok som nettopp er utgitt på tysk, fransk og engelsk, og som gir de viktigste begivenheter i Caux's trettiårige historie. Boken er på 48 sider med over 100 fotografier og inneholder ved siden av en del berømte taler holdt i Caux, også pressekommentarer og en oversikt over finansieringen.

l'Humanité

Den franske kommunistavisen *l'Humanité* har satt Euro-parevyen «Det er tillatt å lene seg ut av vinduet» på sin liste over teaterstykker, som avisen anbefaler sine lesere å se.

TV

To australske fjernsynstasjoner i Melbourne og Perth sendte under krisen i Tsjekkoslovakia i slutten av august filmen «Avgjørelse ved midnatt» av Peter Howard. Det har vært fremvisninger av filmen i mange byer verden over i forbindelse med hendelsene i Øst-Europa. I Oslo ble det gitt to private forestillinger.

Oppdragelse for fremtiden

Det første foredrag i en serie for pedagoger ble nylig holdt i MRAs hus i Oslo. 40 lærere fra skole og universitet hørte fylkespsykolog Nils Grendstad tale om «den 3. kraft i psykologien, som raskt vinner terreng i Europa og Amerika og som er radikalt forskjellig fra de nåværende adferds- og psykoanalytiske idéer. Denne nye retningen plasserer absolutte moralnormer sentralt. Den hevder at barn må læres opp til å oppleve skyld og gjøre godt igjen når de har brutt normene. En slik erfaring kan bare bli overført til barna hvis lærerne selv har den. Målet for slik oppdragelse er att mennesket skal realisere sine iboende muligheter fullt ut og bli det som Skaperen har bestemt det til å være.»

Ceylon

Presidenten i Ceylons Senat, Ratnayake, åpnet en internasjonal konferanse for Moralsk Opprustning i Colombo den 5. desember. Blant de 200 deltakerne fra 16 nasjoner var formannen for den Muhammedanske Liga i Ceylon.

Ratnayake uttalte bl. a.: «Den glemte faktor i vårt nasjonale liv er at mennesker kan bli forvandlet. Tiden er knapp. Ceylon kan bli et eksempel på hvordan en kan skape enhet i et splittet Asia.»

Den indiske redaktør Rajmohan Gandhi, som kom til konferansen med en sterk gruppe fra India, tok opp den samme tanken. «Ceylon og India kommer til å demonstrere et vennskap og kompaniskap som resten av Asia vil ønske å kopiere,» sa han. «I århundrer har vi i Asia gitt uttrykk for høytflyvende sannheter. Tiden er inne til at disse sannhetene beveger seg ut fra de veltalendes munn og bibliotekenes støvete hyller til å bli en realitet i millioner av alminnelige menneskers liv.»

Ceylons statsminister, Dudley Senanayake, overvar premieren på en indo-ceylonesisk oppsetning av MRA-skuespillet «Den glemte faktor».

Er Tsjekkoslovakias ...

Forts. fra side 3

Sannheten er udelelig, og angår oss alle. Den hele sannhet er hverken i øst eller vest, dens frontlinje går tvers igjennom alle folk og klasser og hver enkelt av oss. Ingen av oss må prisgi sannheten eller slutte å kjempe for frihet, rettferd og menneskeverd for alle mennesker.

Først når vi omsetter denne erkjennelse i handling, er Tsjekkoslovakias lidelse og kamp ikke forgjeves. Da åpenbarer den sin dypere mening.

Skapte Gud drabantbyene?

Forts. fra side 7

polisering av kristendommen, slik at den kan bli lettere akseptabel for resten av menneskeheten.

Cox vil bort fra sakral-samfunnet, hvor menneskene er bundet sammen av sterke overbevisninger de har til felles. Pluralismen er nøkkelen til fremtiden.

Teknopolis er et videre skritt i sekulariseringen. Menneskeheten er ved å bli moden. Den står ikke lenger i et «herre-tjener forhold» til Gud.

J. M. Ugland & Co. A.s

GRIMSTAD

LEGEMIDDEL

Forkjølelse, revmatisme, nervesmerter - forsøk...

ALBYL-
Enterosolubile

OVERTRUKNE ACETYSALICYLSYRETABLETTER
Uten maveirritasjon fordi tablettene først løses opp i tynntarmen. Pakninger à 30 og 100 tabletter. På apotek uten resept.

A/S FARMACEUTISK INDUSTRI

Uten mave-irritasjon

LEGEMIDDEL FRA

Novid
hurtig
lindring

ved hodepine
NOVID

tas oppløst i vann

Novid gir hurtig lindring ved hodepine, revmatisme, nervesmerter, tannpine, menstruasjonsmerter og forkjølelsesubehag. Novid i vann - er behagelig i bruk og skånsom selv for ømfintlige maver. Uten resept på apotek og medisinsalg. - Rør og foliepakning à 20 tabletter samt glass à 40 og 100 tabletter.

Novid - befriende lett å ta.

NYEGAARD & CO-AS-OSLO

Nødvendige spørsmålsteget

«The Secular City» er lettest, og stiller en hel del nødvendige spørsmålsteget ved mange vel-etablerte meninger og handlingsmønstre.

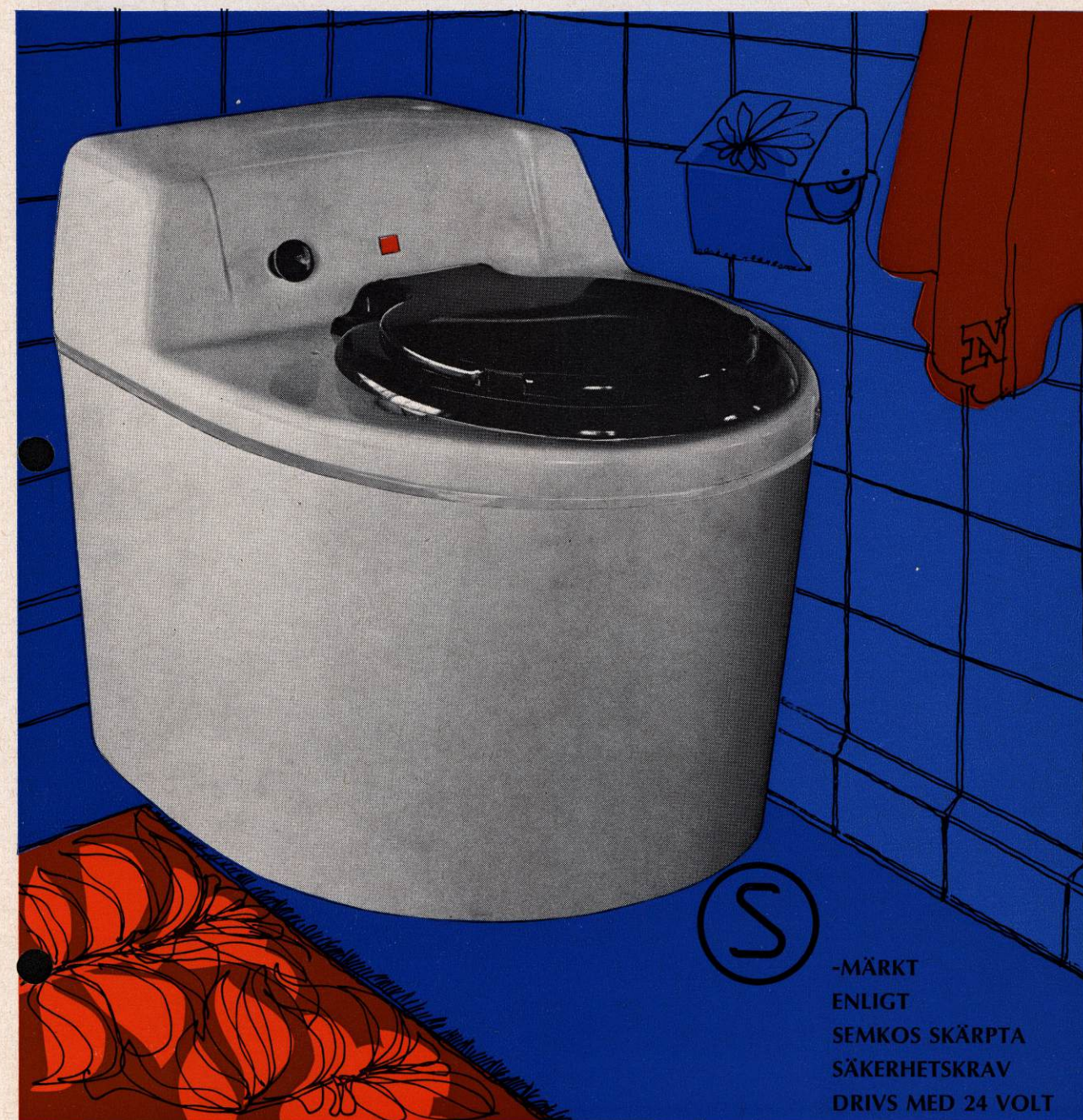
Men en kan ikke fri seg fra følelsen av delvis å stå overfor en tankelek som mangler dimensjoner i høyden og i dybden. I Jobs bok heter det et sted: «Å frykte Herren, det er visdom, og å forlate det onde er forstand.»

Vi har i vår egen tid tilstrekkelige eksempler på hva det allmektige menneske kan utrette. Respekten for menneskeverdet har sin rot i det skaptes ydmykhet overfor Skaperen. Sannheten om seg selv gir mennesket den rette holdning til sine medmennesker.

Denne dypere dimensjon av medmenneskelighet får ikke stor plass hos Cox. Hans medmenneskelighet er politisk aksjon. Den må til, men den er bare en del av bildet. Og de som overdimensjonerer denne delen kommer til å bli kraftig skuffet.

Jens-J. Wilhelmsen

MIBO

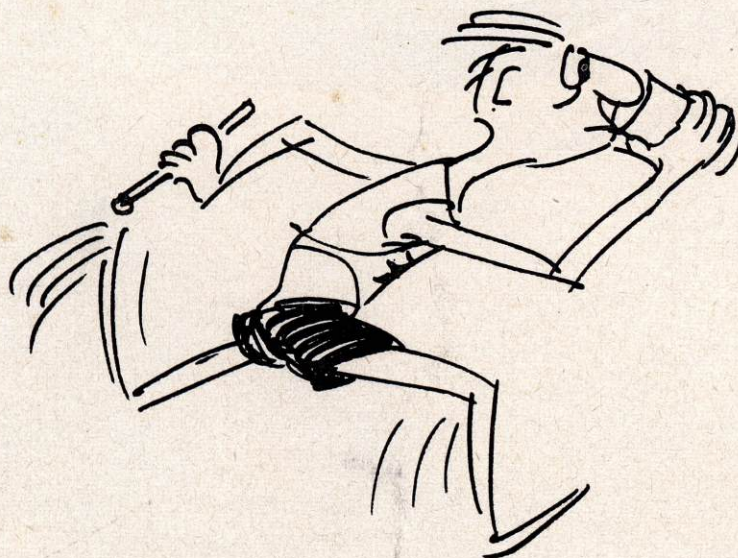
-MÄRKT
ENLIGT
SEMKOS SKÄRPTA
SÄKERHETSKRAV
DRIVS MED 24 VOLT

**högeffektiv el-toalett med
EFTERBRÄNNKAMMARE**

Begär broschyr från Elektro MIBO AB, 542 00 Mariestad - Telefon 0501/13620 - Telex 5939

Sophus Lies gate 5, Oslo 2

Mr. Lemon Lime

E.

OPPFRISKENDE EKTE
LIMEJUICE i pulverform

Dernings AB
Göteborgs Frihavn